

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. K výške škody spôsobenej spreneverou veci zverenej na základe leasingovej zmluvy**
Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1To/114/2018 zo dňa 6. 2. 2019
- 2. K odpusteniu zmeškania lehoty na podanie daňového priznania**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžf/87/2016 zo dňa 12. 12. 2018
- 3. K dojednaniu o práve spätnej kúpy obchádzajúcemu zákonom upravené inštitúty zabezpečenia záväzkov**
Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 8 Co/152/2018 zo dňa 14. 2. 2019
- 4. K oprave chyby v katastrálnom operáte**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžr/127/2016 zo dňa 12. 12. 2018
- 5. K závažnosti marenia výkonu úradného rozhodnutia spočívajúceho v zákaze činnosti vedenia motorových vozidiel v prípade vedenia vozidla s inštruktorom autoškoly**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23To/20/2019 zo dňa 25. 2. 2019
- 6. K pojmu procesný postup a postup súdu**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/92/2018 zo dňa 31. 5. 2018
- 7. K nemožnosti dovolacieho súdu vykonávať dokazovanie**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/17/2018 zo dňa 12. 6. 2018
- 8. Daňové záložné právo v konkurznom konaní**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/34/2018 zo dňa 29. 1. 2019
- 9. K pojmu škoda na účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/177/2018 zo dňa 29. 11. 2018
- 10. K nevybaveniu reklamácie spotrebiteľa v 30-dňovej lehote**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/220/2017 zo dňa 11. 10. 2018
- 11. K premlčaniu práva na odstúpenie od zmluvy o pôžičke bez dohodnutej doby splatnosti z dôvodu omeškania s jej vrátením**
Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 24Co 116/2018 zo dňa 23. 1. 2019
- 12. Rozvod manželstva môže byť dôvodom pre zrušenie vecného bremena**
Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co/222/2017 zo dňa 19. 12. 2018
- 13. I. V obchodnoprávných vzťahoch sa má v pochybnostiach za to, že zmluva je dojednaná ako odplatná
II. Odplatanosť zmluvy o dielo môže byť akceptovaná aj konkludentne**
Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Cob/109/2017 zo dňa 18. 12. 2018
- 14. K posúdeniu darovacej zmluvy uzatvorenej medzi rozvedenými manželmi**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/32/2017 zo dňa 27. 6. 2018
- 15. K upresneniu „spísanie kasačnej sťažnosti advokátom“ v prípade sťažovateľa – správneho orgánu**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžfk/7/2018 zo dňa 27. 6. 2018

1. K výške škody spôsobenej spreneverou veci zverenej na základe leasingovej zmluvy

Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1To/114/2018 zo dňa 6. 2. 2019

Anotácia:

Predkladaným rozhodnutím došlo k zamietnutiu odvolania prokurátora proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby pre zločin sprenevery. Tento mal byť spáchaný tak, že obžalovanému boli na základe uzatvorených leasingových a kúpnych zmlúv zverené soláriá; následne však prestal hrdiť dohodnuté mesačné splátky, čím došlo k predčasnému ukončeniu zmluvných vzťahov. Obžalovaný však ani po výzve k vráteniu predmetu leasingu zverené soláriá nevrátil. Súd prvého stupňa obžalovaného spod obžaloby oslobodil aj s odkazom na skutočnosť, že prokurátor nevykonal v prípravnom konaní dokazovanie ohľadom výšky spôsobenej škody.

Krajský súd Bratislava po vyhodnotení odvolacích námietok prokurátora zdôraznil, že pri posudzovaní splnení znakov skutkovej podstaty trestného činu sprenevery nesmie chýbať správne určená výška spôsobenej škody. Táto sa v prípade škody spôsobenej spreneverou veci zverenej na základe leasingovej zmluvy určuje ako cena, za ktorú sa predmet leasingu v dobe a v mieste spáchania činu obvykle predáva. Podľa názoru súdu, ktorý sa odvoláva aj na ustálenú súdnu prax, teda nemožno pri určení výšky škody vychádzať zo sumy, ktorú mal nájomca zaplatiť leasingovej spoločnosti podľa uzatvorenej leasingovej zmluvy, pretože táto nezodpovedá hodnote predmetu leasingu.

Právna veta:

Pokiaľ ide o výšku škody spôsobenej spreneverou veci zverenej na základe tzv. leasingovej zmluvy, súdna prax sa ustálila na tom, že východiskom pre určenie výšky škody je cena, za ktorú sa vec, ktorá je predmetom leasingu a ktorú nájomca spreneveril, v dobe a mieste činu obvykle predáva a nie tzv. leasingová cena tejto veci (t.j. čiastka, ktorú by nájomca bol povinný zaplatiť v súlade s leasingovou zmluvou súhrnom všetkých splátok vrátane akontácie a ďalších platieb za celú dobu nájmu). K tomuto záveru možno dodať, že leasing nie je predajom veci na splátky, kde kupujúci sa stáva vlastníkom veci ešte pred zaplatením celej kúpnej ceny. Leasingové splátky teda nepredstavujú splátky na kúpnu cenu prenajíateľa veci, nájomca nimi uhradzuje nielen náklady prenajíateľa na obstaranie predmetu leasingu, ale i ďalšie náklady a prímerný zisk leasingovej spoločnosti. Preto súhrn leasingových splátok nevyjadruje hodnotu predmetu leasingu.

Právna oblasť: Trestné právo hmotné

Právny inštitút: Sprenevera

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 300/2005 Z. z. – § 213
pre ČR: 40/2009 Sb. – § 206

2. K odpusteniu zmeškania lehoty na podanie daňového priznania

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžf/87/2016 zo dňa 12. 12. 2018

Anotácia:

Správca dane uložil žalobcovi pokutu vo výške 30 eur za oneskorené podanie daňového priznania podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Proti rozhodnutiu Daňového úradu podal žalobca odvolanie, v ktorom uviedol, že splnomocnil konateľku spoločnosti na doručovanie písomností elektronickými prostriedkami, pričom dôvodom oneskoreného podania daňového priznania boli prekážky na strane splnomocnenca, vzniknuté bez jeho zavinenia tým, že na základe príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov odboru kriminálnej polície KR PZ Nitra bola dňa 26.05.2014 vykonaná prehliadka v objekte administratívnej budovy, v ktorej mala prenajaté priestory aj spoločnosť. V čase od 06.50 hod. dňa 26.05.2014 až do 04.00 hod. nasledujúceho dňa, t. j. do 27.05.2014 nebol zo strany vyšetrovateľa umožnený prístup k počítačovému vybaveniu spoločnosti a na jej serveroch sa nemohla vykonávať žiadna činnosť, o čom bolo vystavené Krajským riaditeľstvom PZ v Nitre potvrdenie spoločnosti, ktoré žalobca priložil k odvolaniu. Z tohto dôvodu podala splnomocnenkyňa žalobcu za žalobcu daňové priznanie na DPH a kontrolný výkaz za predmetné zdaňovacie obdobie v najbližší možný termín dňa 27.05.2014.

V odvolacom konaní pred správnym orgánom boli odvolacie dôvody žalobcu vyhodnotené ako právne irelevantné, nakoľko žalobca, resp. osoba ním splnomocnená na doručovanie písomností elektronickými prostriedkami, mohla podať daňové priznanie od 1. do 25. dňa v mesiaci, ktorý nasleduje po skončení zdaňovacieho obdobia, v danom prípade od 01.05.2014 do 26.05.2014.

Právna veta:

Nemožno prehliadnuť skutočnosť, že v dôsledku policajnej prehliadky vykonanej v objekte splnomocnenca bolo žalobcovi objektívne znemožnené splniť zákonnú povinnosť v rámci zákonom stanovenej lehoty, a bez ohľadu na právo žalobcu na riadne prejednanie veci sa jednak správny orgán, jednak aj krajský súd priklonili k absolútne reštriktívnemu výkladu svojej povinnosti zaoberať sa obsahom odvolania žalobcu z hľadiska, že obsahuje podstatné skutočnosti, ktoré ho z hľadiska obsahových náležitostí umožňujú kvalifikovať a uznať aj za žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty a s jej obsahom sa riadne vysporiadať.

Napriek tomu, že odvolanie nebolo výslovne označené aj ako žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty, obsahovalo všetky atribúty takejto žiadosti a daňové orgány boli povinné ho takto posudzovať, prípadne v rámci zásady súčinnosti s daňovým subjektom odstrániť pochybnosti o skutočnom obsahu a úmysle žalobcu.

Právna oblasť: Daňové právo

Právny inštitút: Daňová povinnosť, Zmeškание lehoty na podanie daňového priznania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 563/2009 Z. z. – § 155 ods. 1 písm. a)
222/2004 Z. z. – § 78

3. K dojednaniu o práve spätnej kúpy obchádzajúcemu zákonom upravené inštitúty zabezpečenia záväzkov

Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 8 Co/152/2018 zo dňa 14. 2. 2019

Anotácia:

Rozhodnutie súdu bolo vydané v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti iniciovanom žalobkyňou, ktorá kúpnu zmluvou previedla nehnuteľnosti na žalovaného; kúpna zmluva obsahovala dojednanie o práve spätnej kúpy, v zmysle ktorého mala žalobkyňa právo nehnuteľnosť odkúpiť v prípade, ak by ju chcel kupujúci predať do 3 mesiacov za sumu zodpovedajúcu kúpnej cene. Žalobkyňa tvrdila, že k uzatvoreniu zmluvy došlo v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a prevod nehnuteľnosti mal slúžiť len ako zabezpečenie vrátenia pôžičky zodpovedajúcej kúpnej cene. Súd prvej inštalencie najskôr žalobu zamietol s tým, že ak žalobkyňa simulovala zmluvu o pôžičke, išlo z jej strany len o mentálnu rezerváciu, ktorá nemôže mať vplyv na platnosť právneho úkonu. Po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom vyšlo v rámci doplneného dokazovania najavo, že žalobkyňa naozaj nemala v úmysle nehnuteľnosť predať; peniaze, ktoré získala predajom nehnuteľnosti, mali slúžiť len na zaplatenie jej dlhov – skutočne teda išlo o pôžičku, po vrátení ktorej by veriteľ na základe dojednania o práve spätnej kúpy previedol nehnuteľnosť opäť do vlastníctva žalobkyne. Súd prvej inštalencie teda žalobe s odkazom na neplatnosť kúpnej zmluvy pre obchádzanie zákona vyhovel a určil, že nehnuteľnosť je vlastníctvom žalobkyne.

S takýmto záverom sa stotožnil aj Krajský súd Nitra, ktorý zdôraznil, že ak realizácia práva spätnej kúpy v skutočnosti závisí od toho, či predávajúci vo faktickom postavení dlžníka vráti v určitej dohodnutej dobe kupujúceho v postavení veriteľa pôžičku, ide o neprípustné obchádzanie štandardných zabezpečovacích inštitútov v podobe záložného práva, resp. zabezpečovacieho prevodu práva.

Právna veta:

- I. V predmetnej veci uzavretie kúpnej zmluvy a súčasne uzavretie zmluvy o práve spätnej kúpy samo osebe zákonu neodporuje. Situáciu je však nutné posúdiť v kontexte ostatných konkrétnych okolností, z ktorých vyplýva, že išlo o systém, ktorým sa žalobkyňa ako dlžníčka poskytla pôžička, ktorá bola zároveň zabezpečená tak, že pokiaľ nevráti peniaze, stratila možnosť spätne odkúpiť svoju nehnuteľnosť.
- II. Práve takýto mechanizmus predstavuje obchádzanie zákona, nakoľko de iure je deklarovaný iný právny režim vzájomných vzťahov, než de facto. Mechanizmus zmlúv má jediný cieľ, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiadúci, čiže, aby bola poskytnutá a zabezpečená pôžička, teda aby boli poskytnuté peniaze za odplatu a aby takéto poskytnutie peňazí bolo zabezpečené nehnuteľnosťou, avšak aby tieto úlohy (funkcie) neboli dosiahnuté štandardnými postupmi tak, ako to predvídajú normy súkromného práva, teda zmluvou o pôžičke a súvisiacou zmluvou o zabezpečení záväzku, či už zriadením záložného práva alebo zabezpečovacím prevodom práva. Hoci treba rešpektovať zásadu zmluvnej slobody, v predmetnom prípade mechanizmus zmlúv stavia dlžníčku ako predávajúcu do pozície rukojemníka, bez možnosti takej právnej ochrany, aká by bola možná v prípade, ak by bola riadne uzavretá zmluva o pôžičke a zabezpečení pohľadávky záložným právom.
- III. Z tohto pohľadu sú dané zmluvy aj v rozpore s dobrými mravmi, a to práve z dôvodu, že spôsobujú rukojemnícku pozíciu dlžníka, teda hrubý a príkry nepomer medzi právami oboch účastníkov právneho vzťahu. Nakoľko je teda kúpna zmluva len simulovaným právnym úkonom (a teda je v rozpore s § 37 Obč. zákonníka) a súčasne týmito zmluvami, tak ich účelom, ako aj ich obsahom dochádza k obchádzaniu zákona (teda sú v rozpore s § 39 Obč. zákonníka), sú oba právne úkony absolútne, teda od začiatku neplatné a žalobkyňa nikdy neprestala byť vlastníčkou takto prevedených nehnuteľností.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Obchádzanie zákona, Právo spätnej kúpy, Absolútna neplatnosť právnych úkonov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 37, § 39, § 607

pre ČR: 89/2012 Sb. – § 547, § 580 odst. 1, § 2135

4. K oprave chyby v katastrálnom operáte

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžr/127/2016 zo dňa 12. 12. 2018

Anotácia:

Okresný úrad, katastrálny odbor vo svojom rozhodnutí nevyhovel návrhu žalobkyne na opravu chyby v katastrálnom operáte a nevymazal z listu vlastníctva č. XY, k. ú. Kysucké Nové Mesto, poznámku o spochybnení hodnovernosti údajov katastra. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie. Druhostupňový orgán odvolanie zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu. Žalobkyňa sa žalobou domáhala preskúmania rozhodnutia druhostupňového orgánu (žalovaného). Krajský súd vyhovel žalobnému návrhu.

Právna veta:

Za situácie, keď je návrh na začatie katastrálneho konania vedeného podľa správneho poriadku podaný tak, že obsahuje náležitosti vyžadované § 19 správneho poriadku, nie je dôvodné vyžadovať od katastrálnych orgánov, aby z vlastnej iniciatívy prekvalifikovali zjavne neúspešný návrh na iný druh návrhu, rozhodnutie vo veci ktorého by prípadne mohlo byť pre účastníka priaznivejšie. Navrhovateľke nič nebráni, aby podala riadne odôvodnený návrh na výmaz poznámky, o ktorom budú orgány katastra povinné rozhodovať.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Kataster nehnuteľností

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 162/1995 Z. z. – § 59

71/1967 Zb. – § 19

5. K závažnosti marenia výkonu úradného rozhodnutia spočívajúceho v zákaze činnosti vedenia motorových vozidiel v prípade vedenia vozidla s inštruktorom autoškoly

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23To/20/2019 zo dňa 25. 2. 2019

Anotácia:

Predkladané rozhodnutie bolo vydané v prípade obvineného z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia spočívajúceho v zákaze činnosti vedenia motorových vozidiel. Obvinený sa mal prečinu dopustiť tak, že pod dohľadom inštruktora v rámci praktických jazd v autoškole viedol motorové vozidlo v dobe, keď mal uložený zákaz činnosti vedenia motorových vozidiel rozhodnutím okresného dopravného inšpektorátu. Súd prvého stupňa trestné stíhanie obvineného zastavil s odkazom na to, že konanie obvineného nebolo trestným činom; svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že hoci boli v danej veci naplnené všetky formálne znaky prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia, závažnosť jeho činu bola nepatrná, pretože viedol vozidlo pod dohľadom inštruktora; prihliadol aj na to, že po upustení zvyšku trestu zákazu činnosti v súdnom konaní sa domnieval, že nekoná protiprávne, hoci ešte trval zákaz vedenia motorových vozidiel uložený rozhodnutím správneho orgánu.

Krajský súd Trenčín na základe podanej sťažnosti prokurátora potvrdil názor súdu prvého stupňa a uzavrel, že vedenie motorového vozidla pod dohľadom inštruktora autoškoly v dobe uloženia zákazu tejto činnosti správnym rozhodnutím (aj s ohľadom na to, že v súdnom konaní bolo upustené od zvyšku trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel) nie je vzhľadom na nepatrnú závažnosť tohto konania prečinom.

Právna veta:

- I. Obvinený v snahe získať vodičské oprávnenie, potom ako už v súdnom konaní mu bolo upustené od zvyšku trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v čase, keď mal ešte uložený iný zákaz činnosti v správnom konaní, viedol špeciálne upravené vozidlo pod dohľadom inštruktora v rámci praktických jazd v autoškole. Na svoju obranu uviedol, že sa domnieval, že potom ako súd podmenečne upustil od zvyšku trestu zákazu činnosti sa môže prihlásiť na jazdy v autoškole, čím je závažnosť jeho činu nepatrná.
- II. Miera zavinenia je u obvineného v tomto konkrétnom prípade nízka, pričom treba zdôrazniť, že pohnútkou obvineného bolo nadobudnutie praktických zručností za účelom získania oprávnenia na vedenie motorového vozidla. K spôsobu spáchania trestného činu krajský súd uvádza, že obvinený nemohol ohroziť ostatných účastníkov cestnej premávky, keď v dňoch 20.01.2015 a 17.02.2015 vykonával iba dve jazdy v autoškole pod dozorom inštruktora autoškoly, zodpovedajúceho a aj ovládajúceho jazdu obvineného, čo sú významné okolnosti za akých bol čin spáchaný. Pokiaľ ide preto o v odvolaní prokurátorky namietaným možným následkom tohto trestného činu spôsobením ďalších trestných činov proti životu a zdraviu, treba zdôrazniť, že ide o čisto rovinu hypotetickú, pričom činom obvineného nebola, a vzhľadom na účasť inštruktora autoškoly, ani nemohla byť spôsobená žiadna škoda či už na zdraví občanov, resp. na majetku.

Právna oblasť: Trestné právo hmotné

Právny inštitút: Marenie výkonu úradného rozhodnutia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 300/2005 Z. z. – § 348 ods. 1 písm. d)

pre ČR: 40/2009 Sb. – § 337 odst. 1 písm. a)

6. K pojmu procesný postup a postup súdu

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/92/2018 zo dňa 31. 5. 2018

Anotácia:

Najvyšší súd SR rozhodoval o dovolaní voči rozsudku krajského súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určení výživného. Krajský súd v celom rozsahu zdieľal právne závery súdu prvej inštancie vo veci. Druhý rodič podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, pretože mal za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil procesnej strane, aby uskutočňovala procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces videl v rozhodnutí o výške o výživnom na základe dôkazov, ktoré musel vypracovať bez podkladov a prípravy počas prerušenia pojednávania na súde prvej inštancie, ako aj na základe dôkazov získaných súdom predložených dovolateľovi až na pojednávaní, keď sa rozhodovalo vo veci samej, takže dovolateľ nemal možnosť sa s týmito dôkazmi riadne oboznámiť a vyjadriť sa vopred.

Právna veta:

„Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu – finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom, či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia – jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Prípustnosť dovolania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 420 písm. f)

7. K nemožnosti dovolacieho súdu vykonávať dokazovanie

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/17/2018 zo dňa 12. 6. 2018

Anotácia:

Žalovaný podal dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie okresného súdu o uložení povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 7 550,45 eur s príslušenstvom. Prípustnosť dovolania vyvodzoval žalovaný z ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p.. Dovolateľ namietal, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie týkajúce sa určenia hodnoty ceny diela z dôvodu neodstránenia jeho väd a nedorobkov a výšky poskytnutej zľavy nie je presvedčivé, ani postačujúce. Z postupu súdu prvej inštancie je zrejmé, že dôkazy navrhnuté žalovaným, ktoré okrem iného preukazovali pokles tržieb, považoval pre svoje rozhodnutie za bezvýznamné, hoci z iných predložených dôkazov nemohol odborné určiť, o akú hodnotu sa znížila cena diela z dôvodu neodstránenia jeho väd a nedorobkov. Nevykonanie týchto dôkazov a nezaobranie sa nimi v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie mohlo mať za následok vadu konania, ktorá je neodstrániteľná a ktorej dôsledkom je zmätočnosť konania. Najvyšší súd dovolanie odmietol.

Právna veta:

Dovolateľ videl existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) C. s. p. aj v nevykonaní ním navrhnutých dôkazov, ktoré mal súdu prvej inštancie predložiť na poslednom pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 18. mája 2015 a ktoré mali podľa jeho názoru preukázať, že dodaním diela žalobcu s vadami mu mala vzniknúť škoda podobe ušlého zisku. Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – viď ustanovenie § 442 C. s. p. („dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Dovolacie dôvody

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: Zákon 160/2015 Z. z. – § 420 písm. f)

8. Daňové záložné právo v konkurznom konaní

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/34/2018 zo dňa 29. 1. 2019

Anotácia:

V spore dovolateľ tvrdil, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Za majúcu zásadný právny význam považoval otázku, či daňové záložné právo, zriadené v procese základného daňového konania na zabezpečenie pohľadávky správcu dane, v čase pred vyhlásením konkurzu má vecno-právny alebo procesno-právny charakter, či v dôsledku účinkov začatia konkurzného konania zostáva pohľadávka správcu dane týmto záložným právom zabezpečená a v dôsledku tohto zabezpečenia poskytuje správcovi dane právo na oddelené uspokojenie a ďalej či je rozdiel v charaktere záložného práva (vecno-právnom alebo procesno-právnom), pokiaľ dôjde k zriadeniu daňového záložného práva v procese daňovej kontroly resp. daňového konania [§ 1a písm. d) zák. č. 511/1992 Zb., štvrtá časť zákona č. 563/2009 Z. z.] alebo až v procese daňového exekučného konania (siedma časť zákona č. 511/1992 Zb.; štvrtá hlava štvrtej časti zákona č. 563/2009 Z. z.). Dovolateľ uviedol, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by sa venovali účinkom daňového záložného práva v insolvenčnom konaní. Za nesprávny označil právny záver obidvoch súdov, že záložné právo správcu dane zriadené v procese základného daňového konania, ktoré má podľa názoru dovolateľa charakter vecno-právny, je totožné so záložným právom, ktoré je zriadené v procese exekučného konania, ktoré má nepochybne charakter procesno-právny.

Právna veta:

Dovolací súd zdôrazňuje, že síce Daňový poriadok má povahu procesného predpisu, no daňové záložné právo má bezpochyby svoj základ v hmotnom práve, teda v Občianskom zákonníku, pričom súd poukazuje najmä na ustanovenie § 71 zákona č. 511/1992 Zb., ktoré upravuje komplexne záložné právo na účely zabezpečenia daňového nedoplatku a v jeho odseku 10 odkazuje na aplikáciu hmotnoprávných noriem Občianskeho zákonníka, a to § 151a až § 151md OZ a tiež osobitných predpisov upravujúcich záložné právo. So zreteľom na uvedené je dovolací súd toho názoru, že v danom prípade záložné právo, ktoré vzniklo na základe rozhodnutia podľa § 71 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 2007, je zabezpečovacím právom podľa § 8 zákona č. 7/2005 Z. z. Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení rozsudku upriamuje pozornosť na rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Obdo/22/2012 zo dňa 24. októbra 2013 a sp. zn. 1Obdo 61/2010 zo dňa 6. októbra 2010, dovolací súd konštatuje, že uvedené rozhodnutia sa týkajú exekučného záložného práva. Podľa § 71a zákona č. 511/1992 Zb. (§ 81 ods. 8 zákona č. 563/2009 Z. z. Daňového poriadku) ak sú pohľadávky zabezpečené záložným právom uspokojované v konkurznom konaní alebo v reštrukturalizačnom konaní, na toto konanie sa vzťahuje osobitný predpis, a to zákon č. 7/2005 Z. z. Správca dane ako veriteľ má právo na oddelené uspokojenie v konkurze a má sa na neho prihladiť ako na zabezpečeného veriteľa. So zreteľom na uvedené sa dovolací súd stotožnil s názorom dovolateľa, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď daňové záložné právo, zriadené v základnom daňovom konaní ako výsledok činnosti správcu dane pri zabezpečení daňového nedoplatku v rámci výkonu daňovej kontroly, stotožnil s exekučným záložným právom.

Právna oblasť: Konkurz a reštrukturalizácia, Občianske právo

Právny inštitút: Záložné právo na účely zabezpečenia daňového nedoplatku

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 563/2009 Z. z. – § 8, § 81 ods. 8
511/1992 Zb. – § 71 ods. 1, ods. 4, ods. 10, § 71a
40/1964 Zb. – § 151a až § 151md

9. K pojmu škoda na účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/177/2018 zo dňa 29. 11. 2018

Anotácia:

Nesprávne právne posúdenie veci podľa názoru dovolateľky spočíva v nesprávnom posúdení otázky „či je náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka krytá zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“ a v nesprávnej aplikácii eurokomformného výkladu vnútroštátneho predpisu ohľadom rozsahu poistného krytia, spočívajúca v nezohľadnení pravidla zákazu výkladu contra legem. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, lebo rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Právna veta:

Za ustálenú rozhodovaciu prax treba považovať aj rozhodnutie z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. Touto ustálenou praxou bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu, na ktoré poukázala v dovolaní dovolateľka, preto nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v otázke vecnej pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a ani predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Dovolanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) 381/2001 Z. z. – § 4 ods. 2 písm. a)

10. K nevybaveniu reklamácie spotrebiteľa v 30-dňovej lehote

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/220/2017 zo dňa 11. 10. 2018

Anotácia:

Dovolaťel za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd napriek nespornej skutočnosti, že reklamácia nebola žalovaným vybavená v lehote 30 dní od dňa uplatnenia reklamácie (§ 18 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z.) skúmal objektívnu existenciu reklamovaných väd a v nadväznosti na to posudzoval, či ním uplatnené právo zo zodpovednosti za vady (odstúpenie od zmluvy) je dôvodné.

Právna veta:

Odvolací súd k uvedenému zaujal právny názor, podľa ktorého zákon č. 250/2007 Z. z. úpravu zodpovednosti za vady predanej veci nerozširuje o právo spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy aj v prípade, že sa nejedná o záručnú vadu, resp. v prípade že sa vôbec nejedná a vadu predanej veci a že i prípadné nevybavenie reklamácie v zákonnej 30 dňovej lehote nezakladá bez ďalšieho vznik nároku kupujúceho na vrátenie kúpnej ceny, a súd sa musí existenciou kupujúcim tvrdených väd zaoberať, tieto vyhodnotiť a posúdiť, či došlo zo strany kupujúceho k účinnému zrušeniu zmluvy. S uvedeným právnym názorom sa dovolací súd plne stotožňuje a aj podľa jeho názoru márne uplynutie 30 dňovej lehoty stanovenej na vybavenie reklamácie v § 18 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z. nezakladá domnienku existencie reklamovanej vady a nároky zo zodpovednosti za takúto vadu má kupujúci len vtedy, ak vada objektívne existuje. Spotrebiteľom uplatnené právo zo zodpovednosti za vady je totiž dôvodné len za splnenia určitých predpokladov, a to že a/ reklamovaná vada je skutočne vadou, b/ vyskytuje sa u predanej veci v dobe uplatnenia práva zo zodpovednosti za vady, c/ je takej povahy, ktorá je pre uplatnenie kupujúcim uplatneného práva vyžadovaná. Preto je nevyhnutné, aby sa súd vždy zaoberal samotnou existenciou vady, určením, či v konkrétnej veci ide o tzv. „reklamačnú vadu“. V prípade, že k poškodeniu dôjde v dôsledku nesprávneho používania veci, najmä v prípade jej užívania v rozpore s informáciami (výrobca) o spôsobe použitia a údržby veci, nejde o „reklamačnú“ vadu v zmysle § 18 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 250/2007 Z. z. – § 18 ods. 4

11. K premlčaniu práva na odstúpenie od zmluvy o pôžičke bez dohodnutej doby splatnosti z dôvodu omeškania s jej vrátením

Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 24Co 116/2018 zo dňa 23. 1. 2019

Anotácia:

Rozhodnutie sa týkalo prípadu, v ktorom žalobca uzavrel so žalovaným zmluvu o pôžičke a žalovaný sa zaviazal požičanú sumu vrátiť s tým, že zmluvné strany nedohodli splatnosť pôžičky. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca mohol prvýkrát požiadať o vrátenie pôžičky nasledujúci deň po uzatvorení zmluvy – v tento deň teda začala zároveň plynúť premlčacia doba nároku na vrátenie požičených peňazí. Žalobu teda zamietol s odkazom na uplynutie premlčacej doby. Proti jeho rozhodnutiu sa odvolal žalobca, ktorý k odvolaniu pripojil aj výzvu na vrátenie pôžičky, následne realizované písomné odstúpenie od zmluvy a výzvu na vrátenie bezdôvodného obohatenia, a uviedol, že odstúpenie a výzva na vrátenie bezdôvodného obohatenia boli realizované až po rozhodnutí súdu prvej inštancie. Na základe pripojených listín žalobca požadoval priznanie uplatnenej sumy z titulu nároku na vrátenie bezdôvodného obohatenia.

Krajský súd Trnava listiny, ktoré žalobca pripojil k podanému odvolaniu, ako dôkaz pripustil, keď uviedol, že žalobca ich predložil v súlade s ustanovením § 366 písm. d) CSP. Napriek tomu však žalobcovi nepomohli, lebo odvolací súd vyslovil názor, že ak dlžník nebol vyzvaný na vrátenie pôžičky pred premlčaním práva na vrátenie pôžičky, dôjde súčasne s premlčaním práva na jej zaplatenie aj k premlčaniu práva na odstúpenie od zmluvy o pôžičke z dôvodu omeškania s jej vrátením.

Právna veta:

- I. Vychádzajúc zo záveru, že v zmluve o pôžičke nebola dohodnutá splatnosť pôžičky, bol v súdenom spore aplikovaný záver o viazanosti začiatku plynutia premlčacej doby na deň splatnosti dlhu. Predmetom premlčania je nepochybne aj právo na odstúpenie od zmluvy o pôžičke, keďže ide o majetkové právo, ktoré sa premlčí v trojročnej premlčacej dobe (§ 100 ods. 2, § 101 Občianskeho zákonníka). Ako už bolo konštatované vyššie, uplynula v posudzovanom prípade trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplatenie pôžičky dňa 21. 8. 2011. I keď ustanovenie § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka umožňuje odstúpiť od zmluvy až po dodatočnej primeranej lehote poskytnutej dlžníkovi v omeškaní zo strany veriteľa, nie je možné koniec premlčacej doby pri práve na vrátenie pôžičky a koniec premlčacej doby pri práve na odstúpenie od zmluvy o pôžičke z dôvodu omeškania so zaplatením pôžičky časovo situovať diametrálne odlišne. Nie je teda možné vytvoriť situáciu, že právo na zaplatenie pôžičky zo záväzku bez splatnosti (§ 563 Občianskeho zákonníka) sa premlčí po troch rokoch od vzniku záväzku, ale k premlčaniu práva na odstúpenie od takejto zmluvy pre nezaplatenie pôžičky dôjde najskôr potom, ako veriteľ poskytne dlžníkovi dodatočnú primeranú lehotu na plnenie. Opačný záver by mal za dôsledok, že v prípade splatnosti podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka by mohol veriteľ následky svojej pasivity majúce za následok premlčanie práva naďalej bez časového obmedzenia reparovať odstúpením od zmluvy. Takýto záver je nezlučiteľný s účelom inštitútu premlčania, ktorým je okrem stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady *vigilantibus iura*) aj snaha predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov.
- II. Vzhľadom na uvedené, ak veriteľ v prípade záväzku zo zmluvy o pôžičke bez dohody o splatnosti pôžičky zmysle ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka nevyzve dlžníka na vrátenie pôžičky predtým, ako sa právo na jej zaplatenie premlčí, dôjde k premlčaniu práva na odstúpenie od zmluvy o pôžičke pre omeškanie s vrátením pôžičky podľa ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka súčasne s premlčaním práva na jej zaplatenie.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Premlčanie, Odstúpenie od zmluvy, Zmluva o pôžičke

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 100 ods. 1, 2 § 101, § 517 ods. 1, § 563
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 609, § 611, § 1969, § 1977, § 1978 § 2393 ods. 1

12. Rozvod manželstva môže byť dôvodom pre zrušenie vecného bremena

Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co/222/2017 zo dňa 19. 12. 2018

Anotácia:

Krajský súd Trnava v predkladanom rozhodnutí posudzoval podmienky pre zrušenie vecného bremena pre jeho hrubý nepomer k výhode oprávneného. V predmetnej veci žalobca zriadil počas trvania manželstva v prospech žalovanej vecné bremeno doživotného užívania nehnuteľnosti. Strany sporu sa však následne rozviedli a žalovaná sa odsťahovala. Žalobca si založil novú rodinu, nehnuteľnosť zveľadil a podal žalobu na zrušenie vecného bremena. Súd prvej inštancie mu vyhovel; za zrušenie vecného bremena dokonca oprávnenej žalovanej nepriznal ani primeranú náhradu, a to s odkazom na skutočnosť, že bolo zriadené z ochoty žalobcu a nebolo kompenzované nijakou protihodnotou.

Proti tomuto rozhodnutiu sa žalovaná odvolala a tvrdila, že vecné bremeno je možné v zmysle § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka možné zrušiť len za primeranú náhradu. Nad rámec uvedeného tvrdila, že kompenzáciou jeho zriadenia bola skutočnosť, že príjmy patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov boli použité na úhradu dlhov žalobcu vzniknutých pred uzatvorením manželstva a na rekonštrukciu nehnuteľnosti zaťaženej vecným bremenom. Krajský súd Trnava však súhlasil so súdom prvej inštancie a uzavrel, že rozvod manželstva, následné ochladnutie vzťahov a odsťahovanie sa zo zaťaženej nehnuteľnosti môže byť dôvodom pre zrušenie vecného bremena pre jeho hrubý nepomer k výhode oprávneného. Potvrdil i názor, že pokiaľ bolo vecné bremeno zriadené bez adekvátneho protiplnenia, nemusí byť za jeho zrušenie priznaná primeraná náhrada.

Právna veta:

V čase vzniku vecného bremena boli žalobca a žalovaná manželmi, žili v spoločnej domácnosti v predmetných nehnuteľnostiach, ich vzťahy boli dobré, vecné bremeno bolo zriadené bezodplatne, iba z dobrej vôle a ochoty žalobcu. Žalovaná sa však odsťahovala z predmetných nehnuteľností, odvtedy býva v inej nehnuteľnosti, ktorej je spoluvlastníčkou (v podiele 1/3), nevyužíva vecné bremeno (právo doživotného bývania a užívania predmetných nehnuteľností), má vyriešenú bytovú otázku, manželstvo strán bolo právoplatne rozvedené, po rozvode strán sa vzťahy vyostřili, prebiehalo medzi nimi viacero súdnych sporov (konanie o vyporiadanie BSM, o výživné žalovanej), žalobca si založil novú rodinu s ktorou v nehnuteľnosti býva a zveľadil ju. Uvedená zmena pomerov mala teda vplyv na spôsob výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenom, predmetné nehnuteľnosti zaťažené vecným bremenom žalovaná neužíva, nedomáha sa ich užívania, preto v prípade zrušenia vecného bremena sa žalovanej nestane ujma, naproti tomu žalobcovi ako výlučnému vlastníkovi predmetných nehnuteľností viazne na nich napriek zmene pomerov vecné bremeno, ktoré bráni nakladaniu s predmetnými nehnuteľnosťami, prišlo aj k prírastku vlastníkovi domu blízkych spolubývajúcich osôb. Odvolací súd sa taktiež stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vyššie popísanou zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom žalobcu a výhodou z neho pre žalovanú, so zreteľom na zmenu pomerov nemožno od žalobcu ako výlučného vlastníka bremenom zaťažených predmetných nehnuteľností spravodlivo požadovať plnenie z vecného bremena, a to bez ohľadu na to, ktorá zo strán zavinila rozvrat manželstva. Súd prvej inštancie porovnal práva osoby z vecného bremena oprávnenej a povinnosti osoby povinnej, vzal do úvahy všetky okolnosti veci, zvažil, či oprávnenej z vecného bremena vznikne ujma v dôsledku zrušenia vecného bremena a porovnal jej situáciu s ujmom, ktorá vznikla vlastníkovi zaťažených nehnuteľností v dôsledku zmeny pomerov. Správne uzavrel, že hrubý nepomer vznikol v dôsledku zmeny pomerov. Pokiaľ teda rozhodol o zrušení vecného bremena na návrh žalobcu, jeho rozhodnutie bolo vecne správne, rovnako bolo správne jeho rozhodnutie o nepriznaní žalovanej náhrady za zrušenie vecného bremena, keďže povinný (žalobca) zriadil vecné bremeno jedine pre ochotu (z dobrej vôle a lásky k žalovanej) bezodplatne, nešlo o žiadnu kompenzáciu, žalovaná mu neposkytla žiadnu výhodu (v inom právnom vzťahu). Žalobca tvrdil a preukázal, že poskytnutie náhrady nie je na mieste, pretože by bolo v danej veci v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 O.z.).

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Vecné bremená

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 151p ods. 3
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 1299 odst. 2

13. I. V obchodnoprávných vzťahoch sa má v pochybnostiach za to, že zmluva je dojednaná ako odplatná

II. Odplatnosť zmluvy o dielo môže byť akceptovaná aj konkludentne

Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Cob/109/2017 zo dňa 18. 12. 2018

Anotácia:

Krajský súd Trnava vydal predkladané rozhodnutie v obchodnoprávnom spore o zaplatenie ceny za vykonanie diela. Súd prvej inštancie na základe výsledkov dokazovania uzavrel, že aj keď strany sporu nedohodli cenu diela výslovne, dojednali spôsob jej určenia (stanovením hodnoty prác za mernú jednotku). Proti prvoinštančnému rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný, ktorý namietal, že v konaní nebolo spoľahlivo dokázané, že by strany skutočne mali v úmysle uzatvoriť zmluvu o dielo bez určenia ceny; vzhľadom na to, že k dohode o cene nedošlo, nebola podľa žalovaného uzatvorená ani zmluva o dielo.

Krajský súd Trnava na margo odvolacích námietok žalovaného uviedol, že ustanovenie § 536 ods. 3 Obchodného zákonníka nevyžaduje, aby bola dohoda o odplatnosti zmluvy o dielo uzatvorená výslovne. Súhlas s jej odplatnosťou môže byť udelený aj konkludentne. Na udelení súhlasu s odplatným uzatvorením zmluvy treba podľa odvolacieho súdu vychádzať aj zo skutočnosti, že zmluva bola uzatvorená v režime obchodnoprávneho záväzku. Pri záväzkových vzťahoch medzi podnikateľmi pritom treba v pochybnostiach vždy vychádzať z toho, že základnou charakteristikou obchodnoprávnej zmluvy je jej odplatnosť. V tomto smere treba potom vykladať aj všetky právne úkony podnikateľov, pretože ich základným cieľom je dosahovanie zisku.

Právna veta:

Podstatnou náležitosťou zmluvy o dielo je dohoda o odplatnosti tejto zmluvy, ktorá sa môže podľa § 536 ods. 3 Obch. zák. prejavíť v troch formách: v dohode o cene, o spôsobe určenia ceny alebo prejave vôle o tom, že cena nebude určená. Ako už odvolací súd uviedol, citované ustanovenie nevyžaduje, aby sa tento prejav vôle stal výslovne. Podľa všeobecného ustanovenia § 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak aj tento prejav možno urobiť konaním alebo opomenutím, výslovne alebo iným nepochybným spôsobom (konkludentne). Pri výklade konkludentných úkonov treba podľa § 35 ods. 3 Obč. zák. ich treba vykladať podľa toho, čo obvykle znamenajú, pričom sa prihliada na vôľu toho, kto úkon robí, a chráni sa dobromyselnosťou toho, komu je právny úkon určený. Podobne podľa § 266 ods. 1 až 3 Obch. zák. sa má pri výklade úkonov prihliadať na úmysel (vôľu) konajúcej osoby, pokiaľ bol adresátovi úkonu známy, a ak nebol, má sa vykladať v zásade podľa významu, ktorý by mu prikladala osoba v postavení adresáta úkonu. Pritom sa má vziať náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle. Podľa odvolacieho súdu treba v obchodných vzťahoch vo všeobecnosti vychádzať z toho, že ich účastníkmi sú podnikatelia, teda osoby, ktoré vykonávajú svoju činnosť za účelom dosiahnutia zisku (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Preto je pre obchodnoprávne úkony charakteristická ich odplatnosť, čo vyplýva z väčšiny základných ustanovení o jednotlivých zmluvných typoch, ale aj z iných ustanovení Obchodného zákonníka (§ 499, § 527 ods. 2, § 566 ods. 2). Vo vzťahu medzi podnikateľmi možno vychádzať z toho, že majú záujem uzatvárať zmluvy (vrátane zmluvy o dielo) odplatne, nie bezplatne a s týmto predpokladom aj vstupujú do zmluvných rokovaní. Podnikateľ totiž zásadne nemá záujem plniť inému podnikateľovi bezodplatne, a teda vzdať sa zisku, ak svoju činnosť vykonáva práve za účelom jeho dosiahnutia a s jej vykonávaním sú spojené náklady. Tým samozrejme nie je vylúčené, že takáto dohoda o bezplatnosti môže existovať, ale je potrebné ju vždy dokázať; v pochybnostiach možno vychádzať z odplatnosti podnikateľských zmlúv. Pokiaľ potom dvaja podnikatelia spolu kontrahujú bez toho, aby dojednávali cenu svojich prác (výkonov), treba vychádzať z toho, že konkludentne akceptujú odplatnosť zmluvy o dielo aj bez určenia konkrétnej ceny.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Výklad právnych úkonov, Zmluva o dielo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 513/1991 Zb. – § 264, § 266 ods. 2, 3, § 536 ods. 1, 3
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 1749 odst. 2, § 2586

14. K posúdeniu darovacej zmluvy uzatvorenej medzi rozvedenými manželmi

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/32/2017 zo dňa 27. 6. 2018

Anotácia:

Okresný súd rozsudkom určil, že darovacia zmluva medzi darcom a obdarovanou, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je voči žalobcovi právne neúčinná. Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca preukázal existenciu vymáhateľnej pohľadávky ako aj ukrátenie jej uspokojenia v dôsledku bezodplatného prevodu nehnuteľného majetku uzatvorením darovacej zmluvy medzi ním a žalovanou, s úmyslom ukrátiť uspokojenie žalobcovej pohľadávky. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v čase uzatvorenia spornej darovacej zmluvy išlo o blízke osoby v zmysle § 116 za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka. Išlo o bývalých manželov a rodičov troch spoločných maloletých detí. Na odvolanie žalovanej Krajský súd rozsudok o určení právnej neúčinnosti darovacej zmluvy ako vecne správny potvrdil. Záver o tom, že dlžník a žalovaná boli osobami navzájom blízkymi v zmysle ustanovenia § 116 veta za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka, nemôže byť založený iba na tom, že žalovaná zriadila v prospech dlžníka (darcu) vecné bremeno práva doživotného užívania a obnovila s ním spolužitie. Žalovaná podala dovolanie. Najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Právna veta:

Najvyšší súd poukazuje na to, že už odvolací súd správne vyložil to, že rozvedených manželov nie je možné považovať za blízku osobu v zmysle § 116 veta pred bodkočiarkou Občianskeho zákonníka, pretože tu nie je splnený predpoklad trvajúceho manželstva v zmysle ustanovení Zákona o rodine. Podstatnou otázkou ostávajú kritériá, skutočnosti a okolnosti, ktoré treba zohľadniť pri prijatí záveru, či ide o osobu blízku alebo nie. Zákon v ustanovení § 116 veta za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka nedáva priamu odpoveď na túto otázku a nestanovuje žiadne presné kritériá, z ktorých by záver o tom, že ide o osobu blízku, vyplýval. Je tomu tak preto, že každý jeden prípad je individuálny a každý jeden vzťah medzi osobami jedinečný, založený na rôznych väzbách a okolnostiach. Aby tak rozhodnutie o existencii blízkosti osôb bolo správne, zákonné a spravodlivé, nie je možné určiť presné hranice, kedy vzťah týchto osôb už naberá charakter vzťahu blízkej osoby. Napriek tomu je možné aspoň všeobecne uviesť, že pri prijímaní záveru súdu budú podstatné napr. také okolnosti, aký druh vzájomného vzťahu je medzi osobami, či žijú v spoločnej domácnosti (i keď tento znak nemusí byť ešte sám osebe určujúci), aké sú vzájomné pomery v takejto domácnosti, či si osoby navzájom pomáhajú, zaujímajú sa o seba nielen z pohľadu majetkových aspektov alebo ak ide o rozvedených manželov nielen z pohľadu starostlivosti o spoločné deti, či takéto osoby prejavujú o seba záujem v závažných prípadoch, v chorobe, starobe a v núdzi. Aby však dlžník a žalovaná mohli byť pokladaní za osoby navzájom blízke v zmysle ustanovenia § 116 veta za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka, musela by byť ako vyplýva z vyššie uvedeného úroveň ich skutočných vzájomných vzťahov v čase uzavretia darovacej zmluvy taká, že by ujma, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pocítovala ako vlastnú ujmu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Blízka osoba

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 42a ods. 2, § 116

15. K upresneniu „spísanie kasačnej sťažnosti advokátom“ v prípade sťažovateľa – správneho orgánu

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžfk/7/2018 zo dňa 27. 6. 2018

Anotácia:

Správny súd po doručení kasačnej sťažnosti rozsudkom zrušil rozhodnutie Rady Úradu pre verejné obstarávanie v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Úradu pre verejné a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Správny súd v rozsudku s poukazom na § 449 ods. 1 a 2 SSP poučil účastníkov konania, že v konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ zastúpený advokátom a že kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom, povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Po doručení kasačnej sťažnosti, bolo kasačnému súdu doručené poverenie udelené sťažovateľom jeho zamestnancovi okrem iného na konanie pred súdmi všetkých stupňov za sťažovateľa vo všetkých úkonoch. Zároveň bol kasačnému súdu doručený diplom vydaný Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, ktorý osvedčuje, že menovaný vykonal rigoróznú skúšku v študijnom odbore právo a bol mu udelený akademický titul „doktor práv“. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd dospel jednomyseľne k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nepripustnú odmietnuť v zmysle ust. § 459 písm. d) SSP.

Právna veta:

V prípade, ak by kasačný súd „povedal“, že pri aplikácii ust. § 449 ods. 2 písm. a) SSP by nemusel kasačný sťažovateľ v pozícii správneho orgánu spĺňať zákonnú požiadavku zákonodarcu, aby kasačná sťažnosť bola spísaná advokátom (§ 449 ods. 1 veta druhá SSP), resp. osobou s právnickým vzdelaním v rézii právneho zastúpenia vlastným zamestnancom, dochádzalo by potom k procesným situáciám, že dokonca i v obdobných veciach a u obdobných správnych orgánov by musel jeden správny orgán, ktorý by nemal zamestnanca s právnickým vzdelaním druhého stupňa, dať sa zastúpiť v kasačnom konaní advokátom, ktorý by musel správne orgánu i spísať kasačnú sťažnosť, aby naplnil zákonnú požiadavku zákonodarcu. Druhý správny orgán, ktorý by zamestnával osobu s právnickým vzdelaním, by však v obdobnej veci nemusel vôbec spísať kasačnú sťažnosť týmto svojim zamestnancom a iba by po spísaní kasačnej sťažnosti (štatutárnym orgánom ako v danej veci) doložil správne súdu ex post plnú moc pre svojho zamestnanca s právnickým vzdelaním na zastupovanie v kasačnom konaní. V prípade, že by kasačný súd pripustil tento právny dualizmus, znamenalo by to určitú procesnú diskrimináciu vo vzťahu k tým správny orgánom, ktoré nezamestnávajú osobu (osoby) s právnickým vzdelaním a sú „nútené“ nechať sa zastúpiť v kasačnom konaní advokátom vrátane spísania kasačnej sťažnosti. Takúto diskrimináciu medzi správny orgánmi v súvislosti s právnym zastúpením určite nechcel zákonodarcu vytvoriť pri výklade a aplikácii ust. § 449 ods. 2 písm. a) v spojení s § 449 ods. 1 SSP.

Právna oblasť: Správne právo procesné

Právny inštitút: Povinné zastúpenie advokátom pri kasačnej sťažnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 162/2015 – § 449 ods. 1 a ods. 2